

SPRÁVA ZO 4. ROČNÍKA SYMPÓZIA PSYCHIATROV – PSYCHIATRIA PRE PRAX, SENEC, 17. – 18. 10. 2008

MUDr. Elena Žigová

Psychiatrická nemocnica Phlipa Pinela, Pezinok

Na tradičnom mieste, v tradičnom čase končiaceho sa babieho leta, usporiadala spoločnosť Solen, s. r. o. pod gesciou 2. psychiatrickej kliniky SZU v Bratislave a Psychiatrickej nemocnice Philipa Pinela v Pezinku akreditované 4. sympóziu psychiatrov zamerané na prax, za hojnej účasti odborníkov aj z iných medicínskych i nemedicínskych odborov, ktorých činnosť súvisí so psychiatriou. Podujatia sa zúčastnilo viac ako 140 účastníkov, vrátane prednášajúcich.

Psychiatr. prax; 2008; 9 (5): 252–254

Sympóziu otvoril jeho prezident h. doc. MUDr. Pavel Černák, PhD., ktorý zdôraznil hlavné poslanie tejto odbornej akcie: implementáciu aktuálnych odborných trendov do každodennej psychiatrickej praxe, ale aj reflektovanie aktuálnych problémov pri jej vykonávaní. Vyzdvihol fakt, že program je kreovaný aj na základe požiadaviek a potrieb samotných účastníkov minuloročného sympózia.

Prvý blok nazvaný výstižne „**Problematické hospitalizácie**“ s garanciou primára MUDr. Dalibora Janoška z 2. PK SZU, Mužské oddelenie PNPP v Pezinku, bol venovaný aktuálnym problémom pri psychiatrických hospitalizáciách, aj so širším spoločenským kontextom. Autori prvej prednášky o mentálne retardovanom pacientovi na psychiatrickom oddelení (MUDr. R. Pospíšil, MUDr. I. Dušeková, MUDr. D. Janoška) považujú za najvýstižnejšiu Timmovu definíciu mentálnej retardácie (MR) so zohľadnením viacerých faktorov pri posudzovaní pacientovho zvládania nárokov denného života. Dospelí s MR majú v dvoch tretinách prípadov závažné sprievodné chronické telesné ochorenia a tiež majú vysoké percento psychiatrickej komorbidity. Prvým krokom k pochopeniu príčin objavenia psychopatologických symptómov a behaviorálnych porúch u mentálne retardovaného je pátranie po telesnej chorobe, následne po možných vyvolávajúcich environmentálnych faktoroch a až po ich vylúčení je možné riešiť psychickú poruchu ako primárne vzniknutú. Vzhľadom na časté agresívne poruchy správania týchto pacientov je vhodné umiestniť ich na špecializovanej stanici zabezpečujúcej ochranu ostatných pacientov a personálu, či ochranu pred automutiláciami. Na mužskom oddelení Psychiatrickej nemocnice v Pezinku je zriadená AG stanica s kamerovým monitorovaním pacientov, stálou službou príslušníka súkromnej bezpečnostnej služby a so zvláštnymi izolačnými izbami, ktorá sa v praxi jednoznačne osvedčila.

V následnej diskusii k tejto prednáške prevládol názor, že problém zaobchádzania s mentálne

retardovanými v sociálnych zariadeniach a predchádzanie mnohokrát zbytočným psychiatrickým hospitalizáciám vyžaduje edukáciu pracovníkov týchto zariadení a implementáciu psychiatrických a psychologických poznatkov do praxe týchto zariadení.

Primár Janoška nadviazal ďalšou aktuálnou témou, ktorej význam presahuje hranice psychiatrického odboru: predložil analýzu 10-ročného obdobia výkonu ochranných liečení v PNPP Pezinok a problémy s tým spojené. Vyvstáva potreba prenášať naše skúsenosti aj na policajné a justičné orgány. Alarmujúcou je napríklad dlhá doba (aj niekoľko rokov) medzi trestným skutkom a výkonom ochrannej liečby podmienená najmä prietahmi v súdnom konaní. Vedenie PNPP v Pezinku plánuje opakované odborné stretnutia s pracovníkmi justície ohľadom tejto problematiky.

V diskusii bola otvorená aj problematika detenčného ústavu pre niektoré typy pacientov, ktorí sú extrémne agresívni, resp. pre duševne chorých páchatelov násilných činov inak trestných, ktorí nie sú zvládnuteľní v bežných psychiatrických nemocniciach. Docent Černák objasnil genézu celého procesu zriadenia detenčného ústavu na Slovensku od prvých aktivít, ktoré vyvíjal ešte z pozície hlavného odborníka MZ SR pre odbor psychiatria. Napriek snahe psychiatrov, z legislatívneho výkladu tohto pojmu napokon vypadla práve táto skupina psychiatrických pacientov. Ubezpečil, že budú iniciované ďalšie rokovania na úrovni MZ SR a MS SR, aby takýto typ detenčného ústavu vznikol. Upozornil tiež, že náklady na AG oddelenie so zvýšeným monitorovaním a ochranou nesie Pinelova nemocnica z vlastného rozpočtu a AG stanica slúži len pre pacientov z rájónu Pinelovej nemocnice.

V závere bloku definoval MUDr. P. Kalaš komplikovanú sociálnu problematiku psychiatrických pacientov. Výrazne zarezonovala myšlienka, že pokiaľ financovanie za lôžko/deň v nemocnici bude nižšie ako v sociálnom zariadení, ktoré poskytuje neporovnateľne nižšiu úroveň starostlivosti a nákladovosti, dovedty bude výhodnejšie riešiť sociálne problémy pacientov pobytmi v nemocniciach.

Z prezentovanej tematiky celého bloku vyznieva o. i. aj nezameniteľná úloha koncových psychiatrických nemocníc, ktoré sa zaoberajú komplexnou starostlivosťou nielen o pacientov s akútnymi duševnými ochoreniami, ale riešia aj najzložitejšie pomedzné problémy psychiatrie, ako boli napríklad rozobraté v uvedených prednáškach.

Popoludňajší blok uviedla **plenárna prednáška prof. MUDr. J. Švestku DrSc.**, ktorý sa pokúsil na základe množstva štúdií a ich metaanalýz zodpovedať otázku, či pri liečbe a profylaxii bipolárnej poruchy používať monoterapiu alebo kombinovanú liečbu a keď kombinovať, tak kedy a ako. Odznelo množstvo prezentovaných údajov, ktoré sa nedajú v tomto priestore zreprodukovať, v závere autor zosumaziroval postoje k monoterapii verus kombináciám nasledovne: „Kombinácie sú horšie tolerované pacientmi ako monoterapia, ale sú účinnejšie.“

„**Z pomedzia psychiatrie**“ bol názov ďalšieho bloku pod garanciou primárky MUDr. Zuzany Lajčiakovej, ktorý bol venovaný zaujímavej neurologicko – psychiatrickej kazuistike pacientky so syndrómom MELAS (autori MUDr. M. Žigrai, MUDr. J. Balla),

Pohľad do auditória.

rozanalyzovaniu príčin a následkov metabolického syndrómu, aj v súvislosti s psychofarmakologickou liečbou, sa venovala MUDr. A. Vachulová a v závere bloku predstavil svoju analýzu akútnych výjazdov k psychiatrickým pacientom lekár záchrannej služby MUDr. Viliam Dobiáš. Ako z analýzy vyplynulo, na psychiatrickú hospitalizáciu lekári RZS, ale aj lekári iných špecializácií privádzajú iba zlomok pacientov s psychickou poruchou, ktorých riešia pri výjazdoch a uviedol aj spôsoby riešenia týchto prípadov na mieste. K všetkým prednáškam bola živá diskusia.

Piatkový program uzatvoril posledný blok „Sexuológia“ pod garanciou MUDr. Danice Caisovej. Blok bol kombináciou prednášok so sexuologickou tematikou z pohľadu klinického psychológa – znalca z odboru sexuológie (PhDr. R. Máthé), urológa (MUDr. M. Hrivňák) a psychiatra – sexuológa (MUDr. D. Caisová). Prvá prednáška sa venovala sexuálnemu zneužívaniu klientky „liečiteľom“ a súdno-znaleckých záverov z tohto prípadu. Urológ analyzoval príčiny predčasnej ejakulácie a súčasné terapeutické postupy, kde sa jednoznačne najlepšie uplatňujú SSRI. MUDr. D. Caisová uviedla veľmi zaujímavú kazuistiku muža s poruchou sexuálnej identity aj s detailným teoretickým osvetlením poruchy. K všetkým témam odznela bohatá diskusia, už aj vzhľadom na to, že psychiatri, ale aj lekári iných odborností sú nútení pre nedostatok špecialistov v sexuológii riešiť v praxi aj sexuologickú problematiku svojich pacientov.

V sobotu boli dva paralelné bloky, pričom väčšina účastníkov uprednostnila blok „Varia“ pod garanciou docenta Černáka, ktorý predstavil veľmi zaujímavú klinickú problematiku: chronické poruchy spánku (MUDr. P. Korcsog), cirkadiálne rytmy v súvislosti s depresiou (h. doc. MUDr. P. Černák, PhD.), bálintovskú supervíziu (MUDr. J. Vránová).

Menšia časť účastníkov sa zúčastnila **interaktívneho workshopu – prezentácie kazuistík mladých**

psychiatrov, čo bolo na škodu veci, pretože autori mali kvalitne pripravené prezentácie kazuistík zložitejších klinických prípadov s otvoreným koncom, na ktorých doriešeni sa mohli podieľať všetci zúčastnení. Sprievodná diskusia bola živá, odrážala klinické skúsenosti starších psychiatrov v auditóriu i k téme vyhľadané literárne podklady. Je škoda, že tieto kazuistiky minuli svojich poslucháčov, mohli poslúžiť najmä mladým psychiatrom aj ako výborný edukačný materiál. Garantom bloku bol primár MUDr. Eduard Gemza. V závere paralelne prebiehal workshop s bálintovskou supervíziou ako pokračovanie teoretického úvodu garanta tohto bloku, MUDr. J. Vránovej.

Väčšiu časť auditória „pritiahla“ téma „**Právna problematika v psychiatrii**“, garantom bloku bola MUDr. B. Černáková, riaditeľka odboru dohľadu nad zdravotnou starostlivosťou ÚDZS, ktorá odprednášala vybrané kazuistiky pochybení v klinickej praxi v odbore psychiatria, pričom v roku 2007 sťažnosti na starostlivosť psychiatrov predstavovali iba 4,2% (2 prípady boli uznané ako opodstatnené), za prvý polrok 2008 to bolo 5,2% zo všetkých podaných sťažností (36 podaní). O právach a povinnostiach pacientov a s tým súvisiacich právnych otázkach hovorila PhDr. V. Gomolčáková, riaditeľka odboru bezpečnosti pacienta. ÚDZS.

K oboch prednáškam sa rozvinula bohatá diskusia týkajúca sa praktických problémov pri poskytovaní údajov zo zdravotnej dokumentácie a informácií o pacientoch, oznamovacej povinnosti pri zistení trestného skutku v súvislosti so zisteniami pri psychiatrickom vyšetrení pacienta. Tiež odzneli otázky o povinnej mlčanlivosti zdravotníckeho pracovníka, informovanom súhlase, psychiatri hovorili o svojej zaťažovanosti a nedostatočnom financovaní výkonov a mnohých ďalších problémoch. Z diskusie o. i. vyplynulo, že je potrebné edukovať aj lekárov – nepsychiatrov, že sú oprávnení prijať pacienta na liečbu

aj proti jeho vôli, ak ide o neodkladný prípad, alebo ak alterovaný duševný stav pacientovi znemožňuje, aby rozhodoval o svojej liečbe. Pracovníčky ÚDZS upozornili, že Úrad samotné zákony nevykladá, to robí buď samotný tvorca zákona alebo súd.

Blok uzatvorila prednáška MUDr. S. Hastíka a MUDr. K. Lonckovej o posudzovaní a odškodňovaní duševných porúch ako následkov úrazu alebo iného zdravotného poškodenia. V diskusii docent Černák vyjadril potrebu túto problematiku dať ako námiet pre samostatný blok budúceho sympózia.

V záverečnom príhovore a zhodnotení akcie vyjadril docent Černák uspokojenie nad odbornou úrovňou prednášok, kvalitnou bohatou diskusiou k témam i presvedčenie, že sympóziu splnilo svoj účel a že bohatá rozmanitá tematika zameraná najmä na prax našla svojich poslucháčov.

Vydarená akcia bola obohatená spoločenským programom vo večerných hodinách v piatok, príjemný hotel Senec poskytoval možnosti nielen na neformálne stretnutia a diskusie, ale aj na športové vyžitie. Pozitívom bola aj výborná strava a prístup personálu. Zvlášť treba vyzdvihnúť podporu farmaceutických firiem, ktoré vo svojich výstavných priestoroch poskytovali nielen informácie o svojich produktoch, ale aj rôzne edukačné materiály.

Zostáva dúfať, že toto odborné podujatie organizované spoločnosťou Solen, s. r. o., bude rovnako úspešné a prínosné aj v budúcom roku, že si nájde svojich priaznivcov aj v tomto jesennom období vrchovato naplnenom veľkým výberom rôznych odborných akcií.

MUDr. Elena Žigová

Psychiatrická nemocnica Phlippa Pinela,
Malacká cesta 63, 902 18 Pezínok
e-mail: zigova@pnpp.sk

**Spoločnosť SOLEN, časopis Psychiatria pre prax,
2. psychiatrická klinika SZU a Psychiatrická nemocnica P. Pinela v Pezinku
ďakujú partnerom, ktorí podporili podujatie 4. ročník sympózia psychiatrov
PSYCHIATRIA PRE PRAX**

